

30.09.2024

kirjaamo.mmm@gov.fi /
Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle vesihuoltolain muuttamisesta

HEL 2024-009610 T 03 00 00

VN/26268/2022

Taustaa

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoja lausuntopalvelu.fi -sivulla luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta.

Lausunto

Seuraavassa Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen pykäläkohtaisia ja yleisiä huomioita luonnoksesta:

3 § Määritelmät

Vesihuoltolaitoksen määritelmä on muuttunut aiemmasta laista ja kriteeristö vaikuttaa epäselvältä. Pykälää tulisi vähintään hallituksen esityksessä täsmentää sen osalta, miten vesimäärän tai henkilöiden laskenta tulee tehdä. Lasketaanko esimerkiksi laitoksen toiminta-aikaa vai määreitä suhteessa vuorokautteen tai vuoteen, tai lasketaanko keskiarvoja vai maksimeita. Tämä toisi selkeyttä esimerkiksi siihen, miten laskenta tehdään sellaisten vesihuolto-osuuskuntien kohdalla, jotka tarjoavat vain kesäaikaista vesihuoltoa.

Pykälässä ei ole määritelty vesihuoltolaitteistoa. Tämä olisi syytä lisätä määritelmiin.

4 a § Viranomaisen valvontatehtävät

Viranomaisten tehtävänjako jää uudessa säännöksessä epätarkaksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviksi on määrätty uusia valvontatehtäviä. Ehdotuksen mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi toimialallaan erityisesti vesihuollosta huolehtimista,

30.09.2024

liittämismvelvollisuutta, vesihuoltolaitoksen varautumista sekä hulevesien viemäroinnin järjestämistä ja hoitamista. Osa näistä tehtävistä ei nykyisin kuulu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin, eikä niihin ole varattu resursseja eikä ympäristönsuojeluviranomaisilla ole välttämättä niiden edellyttämää osaamista ilman lisäkouluttautumista.

Valvontatehtäviä koskevaa pykälää tulisi selkeyttää kunnan ja ELY-keskuksen valvontatehtävien jakautumisen suhteen. Yleiseksi valvontaviranomaiseksi tulisi määritellä ELY-keskus, jonka tehtävä kattaisi kaikki ne tehtävät, joita pykälässä ei ole erikseen mainittu.

Esitykseen tulisi sisällyttää arvio ehdotettujen uusien valvontatehtävien vaatimista resursseista, jotta valvonnan toteutuminen voidaan varmistaa, mikäli ympäristönsuojeluviranomaisten lakisääteisiä valvontatehtäviä tullaan lisäämään. Ympäristöministeriön tulisi ohjauksella varmistaa, että vastaavat lisäresursoinnit valvontatehtäviin kunnissa myös tehdään.

5 a § Vesihuollon kehittäminen kunnassa

Vesihuollon kehittämisen suunnitelmallisuuden, jatkuvuuden ja ennakoinnin tärkeyttä on hyvä painottaa ehdotetulla vesihuoltosuunnitelmalla.

8 § Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Kuntaliitosten yhteydessä syntyy usein vesihuoltolaitosten kohdalla epäselviä omistajuuteen liittyviä tilanteita. Vesihuoltolain muutoksessa olisi hyvä mahdollisuus täsmentää siihen liittyviä seikkoja, kuten voiko kunta hyväksyä toiminta-alueen toisen kunnan omistamalle vesihuoltolaitokselle.

Pykälässä ehdotetaan, että kunnan tulee tarkistaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ajantasaisuus tarvittaessa, kuitenkin vähintään 10 vuoden välein. Toiminta-alueella olevien kiinteistöjen liittämismvelvollisuuden valvonnan ja kiinteistönomistajien tasapuolisen kohtelun kannalta toiminta-alueen ajantasaisuus olisi kuitenkin tärkeää päivittää aina mahdollisimman ripeästi, kun vesijohto- ja jätevesiviemäriverkosto valmistuu uudelle alueelle. Näin varmistettaisiin tehokas tasapuolinen valvonta, kun liittymättömiä kiinteistöjä voidaan kehottaa liittymään verkostoon. Valvontaviranomaisen kannalta on tärkeää voida määrätä kiinteistö liittymään verkostoon sen valmistumisen jälkeen erityisesti silloin, kun kiinteistön jätevesistä aiheutuu ympäristönsuojelulain mukaista haittaa.

10 § Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

30.09.2024

On hyvä, että ehdotuksessa pyritään määräämään liittämiselvöllisyydestä aiempaa yksinkertaisemmin. Liittämiselvöllisyyden on ehdotettu laajentuvan myös taajaman ulkopuolelle, missä liittämiselvöllisyys on pienempää kuin taajamissa. Kunnille on siirtymäsäännöksissä annettu viisi vuotta aikaa tarkistaa alueensa hyväksytyt toiminta-alueet uuden lain mukaisiksi, ja liittämiselvöllisyyden muutos tulisi voimaan taajama-alueiden ulkopuolella kaksi vuotta sen jälkeen, kun kunta on päivittänyt toiminta-alueen. Ehdotuksessa ei ole esitetty arviota siitä, miten tämä vaikuttaa valvontatehtävien määrään, joka muutoksen seurauksena tulee todennäköisesti merkittävästi lisääntymään. Muutos tulee lisäämään erityisesti hankalien ja pitkäkestoisten valvontatapausten määrää. Lakiin tulisi kirjata kunnalle tiedottamiselvöllisyys tilanteessa, jossa jonkin alueen liittämiselvöllisyys muuttuu. Näin kiinteistöille saataisiin tieto velvoitteista ja ne voisivat liittyä verkostoon ilman viranomaisen raskaita valvontatoimia.

Liittämiselvöllisyys jätevesiviemäriin ehdotetaan poistettavaksi, jos kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain säädetään. Ympäristövalvonnassa on tullut vastaan kuivakäymälöitä, joissa erilliskerätty virtsa tai jopa kaikki suotonesteet johdetaan harmaajätevesijärjestelmään. Tällaisen järjestelmän ympäristövaikutukset ovat paljon suuremmat kuin aidon kuivakäymälän ja pelkkiä harmaita jätevesiä käsittelevän järjestelmän. Pykälää tulee muokata muotoon, jossa tällainen ympäristöä kuormittava järjestelmä olisi liitettävä jätevesiviemäriin.

Liittämiselvöllisyydestä pitäisi suoraan säännöksellä vapauttaa myös kiinteistöt, jotka ovat kantoveden varassa. Näiden osalta liittämiselvöllisyys on osoittautunut nykyisessä vesihuoltolaissa ongelmalliseksi. Vapautushakemusten käsittely tällaisten kiinteistöjen osalta aiheuttaa valvontaviranomaiselle turhaa työtä, ja vesihuoltolaitoksen taloudellisen tilanteen vuoksi vapautusta ei täysin kohtuuttomissakaan tilanteissa voida aina myöntää.

11 § Liittämiselvöllisyydestä vapauttaminen

Pykälässä on monia hyviä tarkennuksia, jotka helpottavat lain tulkintaa. Seuraavat muutosehdotukset ovat hyviä: kunnan terveydensuojeluviranomaiselta pyydetään lausuntoa vain tarvittaessa, hakemuksen käsittelystä voi periä maksun ja jätevesiviemäriin liittämiselvöllisyydestä voidaan vapauttaa vain, jos jätevesien käsittely on jo järjestetty ympäristönsuojelulain vaatimusten mukaisesti.

Käsittelymaksu on hyvä ja tarpeellinen lisäys lakiin, sillä käsittely on usein hyvin työlästä, koska lähes jokainen hakija tekee hakemusta ensimmäistä kertaa ja ohjeista huolimatta hakemuksiin on lähes aina

30.09.2024

pyydettyä täydennyksiä. Lakiehdotukseen tulisi lisätä valvontamaksuista oma pykälänsä, jotta ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun myös tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen lain valvonnassa. Valvonnan maksullisuus on erityisesti perusteltua tilanteessa, jossa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuuta laajennetaan huomattavasti aiemmasta. Suoriteperusteiset maksut mahdollistaisivat osaltaan tarpeellisen lisäresurssin saamista valvontaan.

15 b § Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Vesihuollon häiriötilanteista tiedottamisen vastuun tulee pysyä yksin toiminnanharjoittajalla.

17 c § Hulevesiviemäriin liittämismaksusta vapauttaminen

Käsittelymaksu on hyvä ja tarpeellinen lisäys lakiin, sillä käsittely on usein hyvin työlästä. Lähes jokainen hakija tekee hakemusta ensimmäistä kertaa ja ohjeista huolimatta hakemuksiin on usein pyydettyä täydennyksiä. Lakiehdotukseen tulisi lisätä valvontamaksuista oma pykälänsä, jotta ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun myös tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen lain valvonnassa.

35 a § Valvontaviranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Tarkastusoikeuden lisääminen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on tarpeellinen lisäys. Lakiin olisi hyvä kirjata myös mahdollisuus avustajan käyttämiseen tarkastuksella, sillä valvontatapaukset saattavat vaatia teknistä rakennusalan osaamista, jota ympäristönsuojeluviranomaisella ei välttämättä ole.

Lopuksi

Nykyisellään hulevesien käsittelyä koskevaa sääntelyä on vesihuoltolain lisäksi maankäyttö- ja rakennuslaissa. Lisäksi vesilain ojitusta koskeva sääntely saattaa osin tulla sovellettavaksi myös hulevesien johtamista koskevassa asiassa erityisesti asemakaava-alueiden ulkopuolella. Hule- ja kuivatusvesien johtamista koskevan sääntelykokonaisuuden selkeyttämiseksi olisi suuri tarve. On siksi harmillista, että hulevesipykälät on jätetty vapautuskäsittelymaksua lukuun ottamatta tämän lakimuutoksen ulkopuolelle. Aiheesta on aiemmin lähestytty niin ympäristö- kuin maa- ja metsätalousministeriötä muun muassa pääkaupunkiseudun ympäristötarkastajien kirjelmän muodossa. Kiinteistön hulevesien ja perustusten kuivatusvesien osalta vesihuoltolaki tähtää siihen, että kyseiset vedet voidaan poistaa asianmukaisesti. Asiassa ei ole varsinaisesti ympäristönsuojelullista tarkastelukulmaa. Normien purun

30.09.2024

ja prosessien sujuvoittamisenkin vuoksi hulevesipykälät tulisi ottaa mahdollisimman pian tarkasteluun ja uudistaa ne. Yleensä rakennusvalvontaviranomaisilla on paras asiantuntemus arvioida hulevesien käsittelyn ja johtamisen asianmukaisuutta rakennetulla alueella. Hulevesivapautusten käsittely tulisikin keskittää yhdelle luukulle, eli samalle viranomaiselle kuin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisetkin hulevesiasiat.

Lisätiedot

Sini-Pilvi Saarnio, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: 09 310 32019
sini-pilvi.saarnio(a)hel.fi

Yksikön päällikkö

Tiedoksi

Kaupunginhallitus / Lindén

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus
Ympäristöpalvelut
Ympäristöseuranta ja valvonta
Yksikön päällikkö

Lausunto

6 (6)

30.09.2024

Katariina Serenius
yksikön päällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.